

гармонізації законодавства з нормами та принципами СОТ) та навіть судової гілки влади (наприклад, стосовно припинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності).

Тому для забезпечення переговорного процесу щодо вступу до СОТ було створено:

- Міжвідомчу комісію з питань вступу України до СОТ (МК);
- Секретаріат Міжвідомчої комісії з питань вступу України до СОТ (робочий орган Міжвідомчої комісії, функції якого виконує департамент співробітництва з Світовою організацією торгівлі Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України);
- Делегацію України на переговорах зі вступу до СОТ;
- підрозділи з питань вступу до СОТ у межах окремих міністерств та відомств;
- робочі групи з опрацювання питань вступу України до СОТ (міжвідомчі та у межах окремих міністерств та відомств);
- Постійне представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві.

15 листопада 1993 року, ще до подання заявки про приєднання до ГАТТ, було створено Міжвідомчу комісію з питань приєднання України до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі з метою забезпечення координації діяльності органів виконавчої влади стосовно вирішення питань приєднання (Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.1993 №730 “Про Міжвідомчу комісію з питань приєднання України до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі”).

Комісія діяла у складі голови, заступників голови, членів та виконавчого секретаря МК. Головою МК був Віце-прем'єр-міністр України, який затверджував її персональний склад.

Робочим органом Комісії є секретаріат, функції якого виконував департамент співробітництва із Світовою організацією торгівлі Мінекономіки України.

Крім того, для опрацювання питань вступу України до СОТ створювались робочі групи (як міжвідомчі, так і в рамках одного міністерства).

ТЕМА 8. Позитивні та негативні результати членства України у СОТ

1. Переваги та недоліки системи світової торгівлі в контексті вступу країн до СОТ.
2. Вплив членства України в СОТ на національну економіку
3. Результати членства України в СОТ для сільського господарства.

8.1. Переваги та недоліки системи світової торгівлі доцільно розподіляти на глобальні (або загальні), національні (макроекономічні),

галузеві (мікроекономічні) та корпоративні (для виробників). Баланс потенційних можливостей і загроз від членства в СОТ на національному, галузевому та корпоративному рівнях визначається станом розвитку, конкурентоспроможністю відповідної національної економіки в цілому, сфери економіки або галузі виробництва, бізнес-одиниці (підприємства, фірми, організації).

Доцільність дослідження переваг та недоліків системи світової торгівлі полягає в тому, що їх об'єктивна ідентифікація на кожному з зазначених рівнів має важливе практичне значення. Так, визначені глобальні переваги та недоліки допомагають всебічно оцінити діяльність СОТ, зрозуміти об'єктивні і суб'єктивні чинники виникаючих в системі світової торгівлі проблем, передбачити пріоритетні напрями вдосконалення діяльності організації та формування глобальних правил світової торгівлі, а також слугують підґрунтям для визначення на національному рівні потенційних позитивних і негативних наслідків членства країни в СОТ. Дослідження останніх необхідно не тільки для побудови стратегії переговорного процесу та підвищення його результативності, а й для розробки комплексу урядових дій щодо максимізації використання потенційних можливостей і, відповідно, мінімізації дії негативних чинників. Знання галузевих можливостей і загроз членства в СОТ дає можливість з одного боку, врахувати конкретні умови в програмах урядових дій, в стратегіях переговорних процесів після інтеграції в світову торговельну систему, а з іншого – розробити галузеві програми розвитку. Досконале знання обговорюваних переваг і недоліків на корпоративному рівні, а також прав експортерів і імпортерів дасть змогу підприємцям сформулювати ефективні стратегії розвитку, експортної поведінки, міжнародної маркетингової діяльності, а також підвищити ефективність зовнішньоторговельних операцій і розширити присутність українських фірм на зарубіжних ринках.

До позитивних аспектів, переваг світової торгової системи можна віднести такі:

1. Укріплення міжнародної стабільності: світова торговельна система сприяє збереженню миру, запобігає виникненню військових конфліктів внаслідок створення можливості розв'язання торговельних суперечок і гармонізації економічних інтересів.

2. Ефективний механізм розв'язання суперечок: інституційні механізми організації, створені в межах СОТ, дозволяють конструктивно розв'язувати виникаючі торговельні суперечки.

3. Забезпечення рівних можливостей для всіх учасників: діяльність Світової організації торгівлі ґрунтується на правилах, вироблених і ухвалених всіма країнами-членами, а не на впливі (владі) окремих країн.

4. Зниження вартості життя: лібералізація світової торгівлі сприяє зниженню вартості життя (прожиткового мінімуму).

5. Більш широкий вибір товарів і послуг: розвиток міжнародної торгівлі забезпечує споживачам можливість більш широкого вибору як за асортиментом, так і за якістю і ціновими параметрами товарів і послуг.

6. Підвищення доходів: правила сучасної торговельної системи сприяють зниженню бар'єрів у торгівлі, що обумовлює зростання її обсягів і, одночасно, доходів держави, виробників і громадян.

7. Підвищення зайнятості: торгівля стимулює економічне зростання та створення нових робочих місць.

8. Підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності: реалізація основних принципів міжнародної торгівлі робить світову торговельно-економічну систему більш економічно ефективною.

9. Боротьба з корупцією: система міжнародних правил і норм щодо торгівлі і торговельної політики стимулює роботу урядів країн-учасниць, сприяє підвищенню дисципліни і порядку в діяльності державних установ, боротьбі з корупцією.

10. Захист від лобіювання: механізми торговельної системи сприяють формуванню більш широкого погляду урядів на національну торгову політику, запобігаючи практиці реалізації інтересів в вузьких груп тиску.

Переваги системи світової торгівлі можна поділити на чотири групи:

- переваги системи СОТ для розвитку взаємовідносин між країнами (укріплення міжнародної стабільності, ефективний механізм розв'язання торговельних суперечок, забезпечення рівних можливостей для всіх учасників);
- переваги для споживачів (зниження вартості життя, більш широкий вибір товарів і послуг);
- економічні переваги (підвищення доходів держави, виробників, громадян; підвищення зайнятості; підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності);
- політичні переваги (боротьба з корупцією, захист від лобіювання).

До негативних аспектів функціонування СОТ можна віднести захист інтересів ТНК, скорочення робочих місць та експортоорієнтованих не конкурентоздатних виробництв, країни, що розвиваються не завжди можуть відстоювати свої позиції в організації тощо.

8.2. Членство України у СОТ надає багато економічних та політичних вигод нашій державі. До основних позитивних економічних наслідків можна віднести наступні:

- зниження торговельних бар'єрів, що сприятиме росту торгівлі, підвищенню як державних, так і особистих доходів;
- у довгостроковому періоді розвиток торгівлі приведе до підвищення зайнятості в експортних галузях економіки, хоча короткострокове скорочення робочих місць у результаті конкуренції вітчизняних виробників із закордонними практично неминуче;
 - зниження обсягу нелегального сектору економіки;
 - споживачі мають ширший вибір продуктів та послуг з ширшим спектром якостей (успіх імпортованих товарів чи послуг заохочує внутрішніх виробників до змагання, що ще більше розширює вибір для споживачів).

Головні вигоди, які отримала Україна стосуються зовнішньої торгівлі: відкриття зовнішніх ринків, можливість експорту продукції внаслідок запровадження режиму найбільшого сприяння щодо українських товарів у торговельному просторі всіх країн-членів СОТ.

8.3. Що стосується сільського господарства, то зниження митних зборів, на сільськогосподарську продукцію середні імпортні мита з моменту вступу України до СОТ складають 11,05%, і поступово зменшуються до 10,61%. Найбільші ставки мита діють в Україні на насіння соняшнику (30%) і цукор (50%).

З 1 січня 2011 року Україна в рамках зобов'язань перед СОТ обнулила імпортні збори на алкогольну продукцію, і в результаті виробництво виноградних вин в Україні скоротилось на 41,3%. Після вступу до СОТ імпорту свинини виріс в 2,9 рази, а частка імпорту становить майже 40%.

Можливими негативними наслідками членства країни для сільського господарства є: зменшення рівня граничних тарифів ввізного мита, що може призвести до тиску імпорту на ті галузі АПК, які не мають переваг щодо рівня собівартості (виробництво цукру), а також на ті, що отримували значну державну підтримку (виробництво м'яса птиці і свинини) і, як наслідок, можливе звуження внутрішнього ринку збуту для цих товаровиробників.

Слід зазначити, що існують і певні позитивні наслідки для АПК: додаткові можливості доступу до зовнішніх ринків через зниження експортних мит, стандартизацію та спрощення процедури оформлення документів на експорт продукції, зниження транспортних витрат при транзиті через територію країн-членів СОТ тощо; стимулювання технологічного оновлення та переозброєння національного виробництва відповідно до світових стандартів внаслідок збільшення іноземних інвестицій в АПК; прискорення структурних реформ в аграрному секторі.

Відкритість ринків забезпечуватиме зростання внутрішніх цін на продукцію, яка є основними статтями експорту, що позитивно вплине на рівень доходів виробників, а це в свою чергу сприятиме зростанню зацікавленості іноземного капіталу аграрним потенціалом України.

ТЕМА 9. Перспективи участі України у СОТ

1. Стратегічні переваги членства України у СОТ.
2. Проблемні питання членства України у СОТ.
3. Перспективи України у СОТ.

9.1. Стратегічні переваги членства України у СОТ: співпраця з ЄС, міжнародний імідж України; якість державного управління та зниження рівню корупції в країні.

Насамперед слід зазначити, що Україна очікує переважно позитивних результатів від розвитку двосторонніх українсько-європейських